

HET TOTALE KOSTENPLAATJE: VOORGENOMEN SUBSIDIE TATA STEEL LOOPT OP TOT 11 MILJARD EURO

De voorgenomen afspraken tussen de overheid en Tata Steel Nederland (TSN), bevatten maximaal 2 miljard euro maatwerksubsidie voor verduurzaming van de staalproductie in IJmuiden. Uit nieuwe berekeningen van SOMO en Milieudefensie blijkt dat hier bijna €9 miljard aan extra kosten bovenop komt. In totaal bedraagt de rekening daarmee €10,8 miljard.

De subsidiefuik

In ons onderzoek worden de kosten berekend die samenhangen met de maatwerkafspraken. Voor TSN zijn deze extra investeringen van de overheid noodzakelijk als voorwaarde bij deze afspraken. Deze bijkomende kosten van de maatwerksubsidie zijn nog niet eerder op een rij gezet. Wel werd dit voorjaar in een brief aan de minister van 117 economen en hoogleraren al gewaarschuwd voor de zogeheten subsidiefuik. Deze zomer bleek dat ook ambtenaren van het ministerie van financiën en de rechter in Den Haag zich aansloten bij deze waarschuwing. Adviesbureau PwC concludeert in een [recente studie](#) dat energiekosten in Midden-Europa structureel te hoog zijn om zonder overheidssteun te kunnen concurreren bij staalproductie.

Overige financiële risico's

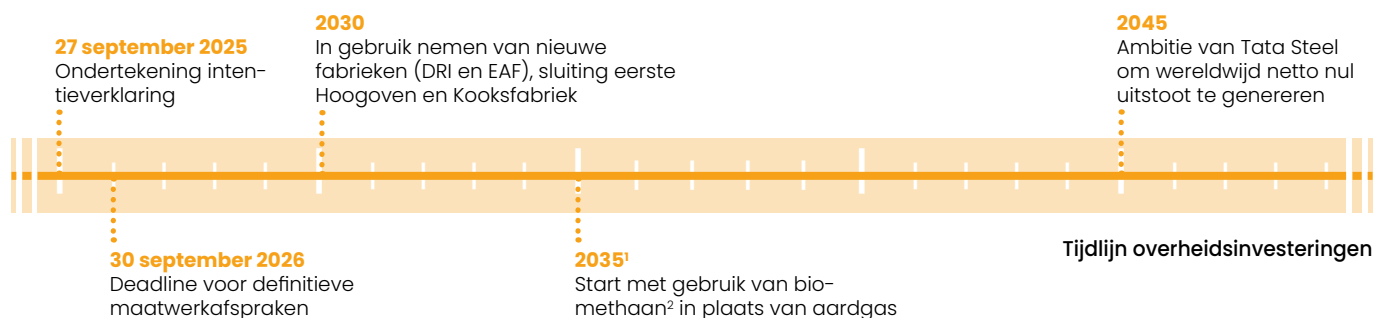
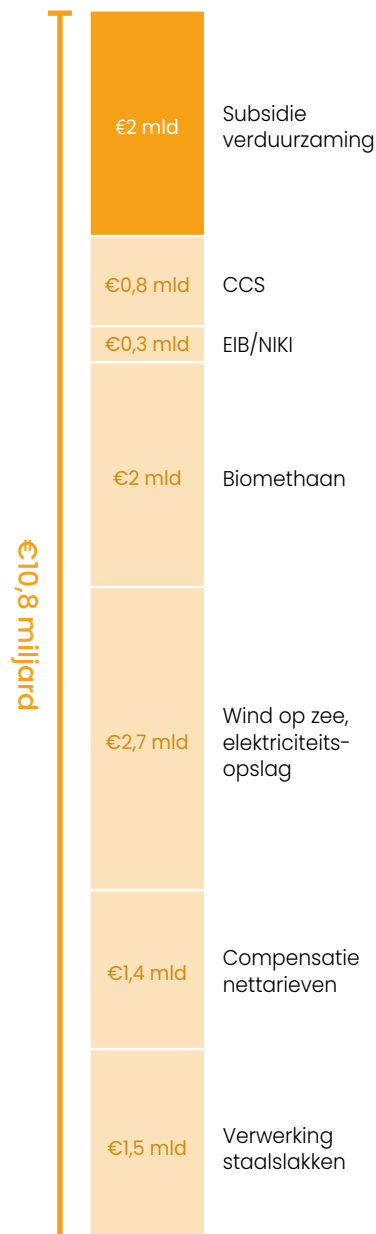
Naast de bijkomende kosten die zijn opgesomd in dit onderzoek, zijn er nog tenminste twee grote financiële risico's.

Let op: deze risico's zijn niet meegenomen in dit onderzoek. Het uiteindelijke bedrag zou daarmee nog veel hoger uitkomen dan de hier berekende 10,8 miljard euro.

Risico 1: Tata Steel Nederland komt in financiële problemen, voorafgaand of tijdens de looptijd van de maatwerksubsidie (2030-2045). Dit risico is zeker niet ondenkbaar. Zo is er momenteel een wereldwijde overcapaciteit aan staalproductie. Daarnaast heeft TSN minimale reserves op de balans. En tot slot lopen er meer dan 30 juridische trajecten tegen TSN, waaronder een strafrechtelijke vervolging waarvoor TSN al is [gedagvaard door het Openbaar Ministerie](#). De overheid zal, als de maatwerkafspraken eenmaal zijn ondertekend, eerder geneigd zijn om TSN nóg meer te subsidiëren, om zo te voorkomen dat de staalfabriek failliet gaat en het al verstrekte subsidiegeld verloren gaat.

Risico 2: De maatwerksubsidie geldt niet voor de complete verduurzaming van TSN, maar slechts voor de eerste helft van de transitie. Tot nu toe zijn de tweede hoogoven en kookgasfabriek nog niet opgenomen in de afspraken. De intentieverklaring vermeldt dat de overheid hiervoor geen subsidie geeft, maar dat dit te zijner tijd kan veranderen.

Opbouw overheidsinvesteringen 2026-2045

¹ Volgens de JLOI gebeurt dit tussen 2032-2037, hier wordt uitgegaan van het midden daartussen

² In dit onderzoek wordt uitgegaan van gebruik van biomethaan, volgens de JLOI kan dit ook groene waterstof worden, daarmee zouden de kosten voor de overheid nog ~10 miljard euro hoger zijn

DE 6 KOSTENPOSTEN

1 Carbon Capture and Storage (CCS)

Een deel van de CO₂-reductie bij Tata Steel Nederland (TSN) moet worden bereikt met Carbon Capture and Storage (CCS). Bij deze techniek wordt koolstof opgevangen en opgeslagen in oude gasvelden onder de zeebodem. Zo zou voorkomen moeten worden dat CO₂ in de lucht komt. Momenteel kost het opvangen van CO₂ ruim 3 keer zoveel als het kopen van uitstootrechten voor dezelfde hoeveelheid uitstoot. Om bedrijven te stimuleren CCS toe te passen, is er budget beschikbaar in de SDE++ subsidie. In de intentieverklaring geeft TSN aan hier gebruik van te willen maken om de kosten voor CO₂-opvang te dekken.

2 EIB/NIKI subsidie

Voor de investeringen in de nieuwe fabrieken wil TSN onder meer een subsidie aanvragen bij de Europese Investeringsbank (EIB). Mocht TSN deze EIB-financiering niet toegekend krijgen, dan wil het bedrijf terugvallen op Nederlandse subsidie, zoals de Nationale Investeringsregeling Klimaatprojecten Industrie (NIKI). Omdat het bij beide routes om publieke middelen gaat, telt het subsidiebedrag in dit onderzoek mee als overheidsuitgave.

3 Biomethaan

De nieuwe fabrieken zullen eerst op aardgas draaien. Na een aantal jaar wil TSN certificaten inkopen van biomethaan. Biomethaan wordt gemaakt via de vergisting van organisch restmateriaal, zoals GFT-afval, dierlijke mest, rioolslib en agrarische reststromen. Hoewel het dezelfde chemische samenstelling heeft als aardgas, wordt biomethaan aangemerkt als duurzaam, omdat het uit reststoffen wordt gemaakt. Biomethaan is duurder dan aardgas. In de intentieverklaring is daarom een bedrag opgenomen om het prijsverschil (de onrendabele top) te dekken; maar dit bedrag is onvoldoende om alle kosten te dekken – het dekt alleen het eerste jaar. De overheid committeert zich in de intentieverklaring aan het stimuleren van de biomethaanmarkt. Het ligt in de lijn der verwachting dat de overheid hiervoor een subsidieregeling invoert, die biomethaan subsidieert, ook als deze biomethaan in het buitenland wordt geproduceerd.

4 Wind op zee en elektriciteitsopslag

De nieuwe fabrieken zullen veel meer elektriciteit verbruiken dan de huidige fabrieken. TSN gaat ervan uit dat deze stroom volledig uit koolstofvrije bronnen zal komen. De extra vraag naar hernieuwbare stroom in Nederland kan de komende jaren alleen komen van windparken op zee. Omdat de grote hoeveelheid extra stroom die TSN nodig heeft, niet uit de huidige capaciteit kan, zullen (mede voor TSN) extra windparken moeten worden gebouwd. Bedrijven die windparken bouwen, ontvangen subsidie. Deze subsidie kan dus (naar rato) worden toegekend aan TSN. Omdat TSN 24 uur per dag produceert en continu stroom nodig heeft, terwijl windmolens niet altijd draaien, is opslagcapaciteit noodzakelijk om steeds aan de vraag te kunnen voldoen. Nederland zal de komende jaren moeten investeren in opslagcapaciteit. Het deel hiervan dat voor TSN gebruikt wordt, telt als overheidsuitgave ten gunste van het bedrijf.

5 Compensatie nettarieven

De Nederlandse elektriciteitsnetten moeten de komende jaren fors worden uitgebreid. Dit brengt hoge kosten met zich mee, waardoor de nettarieven zullen stijgen. In de intentieverklaring heeft TSN aangegeven dat ze hun inspanningsverplichting om tot afspraken te komen kunnen stopzetten als de nettarieven in Nederland extra kosten met zich meebrengen voor het bedrijf. De CFO in India [noemt](#) het uitblijven van kostenstijging zelfs als een voorwaarde om tot afspraken te komen. Voor TSN kunnen deze kosten alleen gelijk blijven als de overheid subsidie verstrekt voor de stijgende nettarieven. Een voorbeeld is de Indirecte Kosten Compensatie (IKC). Hiermee compenseert de overheid bedrijven voor hogere elektriciteitskosten, net zoals de afgelopen jaren al gebeurde. TSN zelf heeft tussen 2021 en 2025 bijna 125 miljoen euro aan compensatie ontvangen via deze regeling.

6 Verwerking van staalslakken

TSN heeft in de intentieverklaring aangegeven dat ze hun inspanningsverplichting om tot afspraken te komen kunnen stopzetten als nationaal beleid rond staalslakken extra kosten met zich meebrengt. Vanaf 1 januari 2027 is een vergunningsplicht van kracht voor het gebruik van staalslakken. Door deze en andere aanscherping van regels stijgen de verwerkingskosten. TSN wil de extra kosten niet dragen en eist van de overheid een toezegging om ze op te vangen; zonder die toezegging ondertekent TSN de maatwerkafspraken niet.

Colofon

Datum publicatie
Onderzoek
Vormgeving

7 september 2026
Milieudefensie, SOMO
Marie Capitain

HOE WORDEN DE 6 KOSTENPOSTEN BEREKEND?

1 Carbon Capture and Storage (CCS) – circa €0,8 miljard

Het subsidiebedrag voor CCS in de SDE++ subsidie wordt bepaald door het verschil tussen de (gestandaardiseerde) kosten voor CCS en de marktprijs voor een koolstofrecht binnen het Europese Emissiehandelssysteem (EU-ETS).

In dit onderzoek worden de volgende gegevens gebruikt:

CCS volume	0,6 Mton CO ₂ vanaf 2032	Intentieverklaring TSN met Nederlandse overheid
SDE++ bedrag	247 EUR/CO ₂ constant over tijd	Gemiddelde subsidie-intensiteit over 2024 en 2025
CO ₂ prijs	73 EUR/CO ₂ in 2026 oplopend tot 173 in 2045	Gemiddelde prijs ETS-recht over 2025 (Nederlandse Emissieautoriteit), stijging volgens TSN interne aannames

Als de CO₂ prijs 10% lager ligt dan hier is aangenomen, bijvoorbeeld door de recente afzwakking van het ETS systeem, dan wordt de subsidie 0,1 miljard euro hoger.

2 EIB/NIKI subsidie – circa €0,3 miljard

EIB/NIKI subsidie	260 miljoen euro	Adviescommissie Maatwerk-afspraken Verduurzaming Industrie (AMVI-advies als bijlage bij de intentieverklaring)
-------------------	------------------	--

3 Biomethaan – circa €2,0 miljard

TSN wil vanaf circa 2035 biomethaan inkopen en krijgt daarvoor een lening van €200 miljoen, die wordt kwijtgescholden als biomethaan (of groene waterstof) daadwerkelijk wordt ingekocht. Voor de subsidie die daarna nodig is, worden de volgende gegevens gebruikt:

CO ₂ reductie door bio-methaan	0,6 Mton CO ₂ vanaf 2032	Intentieverklaring TSN met Nederlandse overheid
SDE++ bedrag	2026: 236 EUR/CO ₂ daarna reductie onrendabele top met 2,4% per jaar	Gemiddelde subsidie-intensiteit over 2024 en 2025, afname volgens CE Delft "Contouren en instrumenten voor een Routekaart Groen-gas 2020-2050" (2018)

Als de onrendabele top niet afneemt, zoals hier is aangenomen, stijgt de subsidie met 0,9 miljard euro.

4 Wind op zee en elektriciteitsopslag – circa €2,7 miljard

De subsidiekosten voor windparken op zee worden bepaald door het verschil tussen het tenderbedrag en de marktprijs voor stroom (captured price).

Energie inkoop vanaf net	2026: 3,4 PJ 2030: 11,7 PJ (8,3 additioneel) 2032: 11,9 PJ (8,5 additioneel)	"MER Heracleus - Groen Staal", Detailstudie Energie en CO ₂ balans
Tenderbedrag wind op zee	116 EUR/MWh constant over tijd	Tenderbedrag voor IJmuiden Ver Gamma-A en B, zomer 2026
Marktprijs stroom	56,5 EUR MWh constant over tijd	PBL "Advice offshore wind tender 2026"
Systeemkosten opslag	2035: 3,4 miljard euro/jaar 2026-2035 lineaire groei vanaf 0 na 2035 constant	CE Delft "Elektriciteitsmix en marktdynamiek in 2035 CO ₂ -vrij elektriciteitssysteem" (2024)
Nederlands elektriciteitsverbruik	2026: 116 TWh, groei tot 190 TWh in 2035, daarna 7% per jaar	TenneT monitor leveringszekerheid 2025

Als de stroomprijs in 2030 20% lager ligt, stijgt de subsidie met 0,4 miljard euro.

5 Compensatie nettarieven – circa €1,4 miljard

Als TSN geen verhoging van nettarieven kan dragen in de business case, zal de overheid het verschil tussen de huidige nettarieven en toekomstige nettarieven moeten dekken.

Vooruit-zichten nettarieven	2026: 24 EUR/MWh, oplopend tot 52 EUR/MWh in 2040	Aurora "Grid fee outlook for the Netherlands 2045" (2024), onderzoek in opdracht van onder andere TSN
-----------------------------	---	---

Als de subsidie wordt verstrekt tegen het tarief van de IKC-subsidie (Indirecte Kosten Compensatie), zoals deze de afgelopen jaren aan TSN is verstrekt, dan stijgt de subsidie met 0,7 miljard euro.

6 Verwerking van staalslakken – circa €1,5 miljard

Op dit moment betaalt TSN een klein bedrag aan aannemers om staalslakken af te nemen. Als deze toepassing stopt, zullen de kosten stijgen. TSN gaat met de nieuwe fabrieken juist méér staalslakken produceren.

Te verwerken hoeveelheid staalslak	LD-slak: 0,7 Mton/jaar in 2026, 0,3 Mton/jaar vanaf 2030. 20% hergebruik binnen TSN EAF-slak: 0,6 mton/jaar vanaf 2030	"MER Heracleus - Groen Staal", Deel C Position Paper TSN voor rondetafel-gesprek Staalslakken (Tweede Kamer, 25 september 2025)
Huidige kosten verwerking slak	7 euro voor afnemer + 3,5 euro transportkosten = 10,5 EUR/ton	"Impact of global heterogeneity of renewable energy supply on heavy industrial production and green value chains" (2024)
Kosten voor verwerking LD-slak	145 EUR/ton in 2026, afname met 50% in 15 jaar	Woo-verzoek: "Nota scenario's motie Teunissen, 25 juni 2025"
Kosten voor verwerking EAF-slak	148 EUR/ton in 2030, afname met 50% in 15 jaar	Woo-verzoek: "Documenten IenW deel 5 102-561 bij eerste deelbesluit Woo-verzoeken staalslakken"

Als de kosten voor de verwerking van staalslak niet afnemen, stijgt de subsidie met 0,6 miljard euro.